

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR GRAFICKÉHO DESIGNU 1

STUDIO OF GRAPHIC DESIGN 1

CARAVAN CLUB

CARAVAN CLUB

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Barbora Fišerová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

BcA. Lukáš Kijonka

BRNO 2019

OBSAH:

5 ÚVOD

STRUČNÁ ANOTACE

CÍL PRÁCE

6-7 MOTIVACE

VOLBA TÉMATU

INSPIRAČNÍ ZDROJE

7-16 POPIS PROJEKTU A OBRAZOVÁ ČÁST

PRACOVNÍ POSTUP

FORMA

CÍLOVÁ SKUPINA

17 ZÁVĚR

ZHODNOCENÍ

PODNĚTY PRO DALŠÍ PRÁCI

STRUČNÁ ANOTACE

Bakalářská práce přibližuje vývoj a proměny fenoménu organizovaného karavaningu na našem území od jeho počátků a rozmachu až po současnost. Z důvodu širě zvoleného tématu v sledovaném období, od cca 70. let 20. století do roku 2019, se zaměřuji především na západní Čechy, konkrétně na Caravan Club Plzeň, jehož je má rodina dlouholetými členy.

Podstatná část práce byla věnována editaci autobiograficky sepsaných pamětí Jana Valenty (v CC Plzeň od r. 1972), který psal klubovou „Kroniku“ přibližně od roku 1980 do roku 2011, a selekci archivního materiálu, společně s vlastním bádáním jakožto „insidera-karavanisty“, založeném na narativních rozhovorech s členy CC Plzeň. Vedle editovaného textu jsou tedy součástí práce také mé autorské texty. Biografie karavanistů umožňují nahlédnout jednak na specifika tohoto fenoménu a podoby turistiky, ale také na fungování české společnosti v období tzv. normalizace i v následujících letech.

Vlastní bádání a editace dostupného materiálu rezultovalo v tištěnou knihu, která mapuje historický vývoj a proměny CC Plzeň z osobní perspektivy.

CÍL PRÁCE

Ačkoliv se karavan kluby, jakožto aktivní účastníci organizované turistiky, staly jedním z hlavních způsobů tuzemské rekreace zejména v období tzv. normalizace, stály vždy na okraji badatelského zájmu. Kromě skromného počtu publikací, věnujících se karavaningu především z technického hlediska¹, nevznikla na našem území žádná literatura, která by se jím zabývala z hlediska jiného – historického či antropologického.

Cílem mé práce, uskutečněných rozhovorů a jejich následné interpretace je alespoň částečně ozřejmit vznik a proměny tohoto fenoménu, zejména pak jeho vliv na život občanů v Československu před rokem 1989 a jeho proměny v následujících dekádách. Dále také mikrohistorickým přístupem pomáhat objasnit, jakým způsobem se v životě karavanisty odrážejí historické události, jimiž se běžně zabývají politické nebo sociální historické vědy². Získávání faktů však nebylo hlavní prioritou, tou byli především jednotliví narátoři, jejich motivace, osobní prožitky a rozhodování. Při interpretaci rozhovorů jsem byla ovlivněna také vlastními zážitky, myslím si ale, že subjektivní zatížení v tomto případě není na škodu.

---

1 Například: Vladimír Bodický: *Abeceda karavaningu*. 2. vyd. Bratislava: Alfa, 1986.
Nebo: Jiří Vitásek, Jan Libenský: *Stavíme obytný přívěs*. Praha: SNTL, 1981.

2 Michal Svoboda: BIOGRAFICKÁ METODA V ANTROPOLOGII. *AntropoWEBZIN* [online]. Plzeň, 2007, (2–3), s. 1–11. Dostupné z: http://www.antropoweb.cz/media/webzin/AntropoWEBZIN%202-3_2007.pdf

VOLBA TÉMATU

Vlastnictví karavanu a cestování s ním tvoří nedílnou součást života celé mé rodiny. Poprvé se s tímto způsobem trávení volného času setkali prarodiče již v roce 1982. Narodila jsem se do rodiny zapálených karavanistů a značnou část svého dětství a dospívání mám spojenou právě s Caravan Clubem Plzeň.

Právě karavaniing určoval, a stále určuje, jak tráví volný čas moje rodina i nezanedbatelná část českých občanů, z čehož přirozeně vyplynul můj badatelský zájem o tento fenomén. O podobách cestování s karavanem své rodiny a karavanistů v plzeňském klubu jsem měla určité povědomí, stále více jsem si ale pokládala otázku, proč se stalo součástí života velké části české společnosti.

Východiskem se tak stal soubor několika otázek, na které jsem v průběhu práce hledala odpovědi:

1. Jaká byla motivace karavanistů jezdit s obytným přívěsem a proč si ho vůbec pořídili?
2. Jak trávili svůj volný čas v karavanu a v CC Plzeň?
Jaký byl karavaniing v CC Plzeň dříve?
3. Co je vedlo k tomu, aby se své vášni věnovali s partou lidí organizovaně v CC Plzeň?
4. A proč tomu tak zůstalo i po revoluci? Jaké to bylo v CC Plzeň?
5. A jaké jsou motivace novodobých karavanistů?
6. Jak tráví svůj volný čas v karavanu a v CC Plzeň?
Jaký je karavaniing v CC Plzeň nyní?

INSPIRAČNÍ ZDROJE

... Postupné proměny „cestovního“ životního stylu obyvatel Československa (i ze zahraničí přijíždějících hostů) projevující se například v expanzi automobilismu, (auto)kempování nebo požadavcích na vyšší standardy a rozmanitost nabídky služeb může představovat nesporný přínos pro poznání dějin společnosti a zaslouží si v budoucnu detailnější zkoumání.

... Na domácí scéně si zvýšenou pozornost zaslouží zkoumání dějin turistiky, ať již v organizované či neorganizované podobě... Vždyť právě generační aspekty turistiky a zvýšená účast příslušníků mladších generací v ní kladou klíčovou otázku, jaké byly

podoby turistiky, motivace aktérů a zdali byly tyto volnočasové aktivity spíše „ostrůvkem svobody“ (existujícím „navzdory moci“), nebo naopak spíše „převodovou pákou režimu“.

... Právě regionální a mikrohistorické perspektivy se totiž jeví jako nejprínosnější pro sledování pestré sítě politicko-mocenských, sociálně-ekonomických i kulturních vztahů... Takřka „polem neoraným“ jsou pak rodinné osudy a biografie osob spjatých s děním ve sféře cestování a cestovního ruchu. Právě tento personální aspekt minulého dění podle mého soudu velmi výmluvně demonstruje proměny i konstanty celé sféry...³

Tento úryvek z knihy „TURISTICKÁ ODYSEA“, přibližující kontext cestování a cestovního ruchu v Československu, kterou jsem v rámci svého zájmu četla a stala se důležitým zdrojem informací, byl jednou z hlavních inspirací a motivací pro vlastní výzkum opomíjené a příliš nezmapované formy organizované mototuristiky u nás – Caravan Clubů. Za přínosné také považuji články z 1. a 2. čísla *Journal of Tourism and Services*, vydaného VŠO, pojednávající o odborové rekreaci a vývoji cestovního ruchu v České a Slovenské republice.

Za zmínku ještě určitě stojí i kniha „O CHALUPÁCH A LIDECH“ od Petry Schindler-Wisten, zkoumající komunitu chalupářů a některé aspekty CR u nás. Zaujala mě také kniha „LETEC OTTO HANZLÍČEK“ od Matěje Hanauera, která vypráví o historických událostech válečného období z osobní perspektivy, o což mně v knize především šlo.

PRACOVNÍ POSTUP

Jako zdroj informací jsem si zvolila orální historii, jejíž uplatnění i v laické (či komunitní) praxi představuje její další proud, jejím prostřednictvím jsem se pokusila získávat odpovědi na své otázky o nedávné historii a jevech a událostech z přítomnosti. Jako přínosný způsob získávání informací mně posloužily již zmíněné narativní rozhovory, pro které jsem se rozhodla vzhledem k určité skepsi ohledně tradičního schématu otázka – odpověď. Rozhovory byly vedeny s 12 karavanisty, kteří:

- a) jsou členy CC Plzeň od dob tzv. normalizace;
- b) jsou dětmi karavanistů, aktivními karavanisty

---

3 Pavel Mücke: Epilog aneb Výhledy za obzor současných bádání o nedávných dějinách cestování a cestovního ruchu bývalého Československa. In: Pavel Mücke, Lenka Krátká (edd.): *TURISTICKÁ ODYSEA: Krajinou soudobých dějin cestování a cestovního ruchu v Československu v letech 1945 až 1989*. Praha: Karolinum, 2018, s. 556–560.

- po roce 1989 nebo v novém miléniu;
c) vstoupili do klubu po roce 1989 nebo v novém miléniu.

Za tímto účelem jsem si vytvořila několik rámcových otevřených otázek, vycházejících z období, ve kterém se narátoři začali karavaningu věnovat. Stejná interview pak byla vedena s jednotlivými narátory napříč jednou skupinou.

Narátoři jsem se snažila vést tak, aby své zkušenosti vyprávěli jako konzistentní příběh, s minimálními vstupy, uvozujícími určitou situaci nebo událost. Rámcové otázky měly sloužit pouze jako základní osnova v případě, že bylo pro narátory problematické delší, plynulé vyprávění. To mně také pomohlo vyselektovat nejzásadnější události a jevy, o kterých karavanisté nejčastěji mluvili, a reflektovat postoje karavanistů. Ti vyprávějí své životní příběhy samozřejmě ze současné perspektivy, v níž se odrážejí aktuální názory, které byly formovány na základě nashromážděných životních zkušeností.

Dobové výpisky od Jana Valenty pak věrně přibližují specifické aktivity a zvyky spojené s CC Plzeň a více se zaměřují na detailní líčení významných událostí spojených s čs. karavaningem a především CC Plzeň.

FORMA

Způsob, jakým jsou archivní materiály spolu s přepisy rozhovorů a vlastními texty řazeny, vytváří narativní linii, příběh. Na úvodní otázky postupně odpovídám chronologicky vyprávěnými narativy.

Vzhledem k výsledkům mé práce a s přihlédnutím na fakt, že obsah neplánuji pravidelně rozšiřovat a aktualizovat, mně dávalo největší smysl pracovat s médiem tištěné knihy. V úvodu je nejprve ozřejmen postupný vývoj a proměny CC Plzeň, především pak vnější podmínky, které podporovaly jeho rozšíření a určovaly jeho podobu. Následují editované výpisky od J. V. Ty jsou doplněny o narativy karavanistů, přibližující jejich motivace a osobní prožitky konkrétních událostí. Proměny cestování a CC Plzeň jsou poté stručně chronologicky shrnuty v závěrečné části.

Při rozhodování o podobě a formátu knihy hrál důležitou roli především požadavek na dobrou čitelnost, proto jsem zvolila formát B5, který se dobře drží při čtení knihy. Vazbu jsem zvolila měkkou, šitou V4, díky které se kniha lépe otevírá a také zůstává otevřená, narozdíl od vazby V2. Papír jsem zvolila Munken Lynx, který má přirozený bílý odstín a je vhodný i pro čtení delších textů.

1. Layout a struktura informací

Linky na obálce knihy, odkazující na charakteristické rýhování vznikající prolisováním plechu na svépomocně vyráběných karavanech, odkazují na mřížku, která prostupuje celou knihu, určuje rozvržení stránek a strukturu informací a textu. Stejně jako v textu, i s fotografiemi z vlastních archivů pracuji na stejném principu, ty mění polohu téměř na každé stránce, ale stále jsou všechny umísťované v mřížce.

Důležité je výrazné odlišení předělů jednotlivých kapitol, které od sebe oddělují vlastní autorské texty s přepisem rozhovorů a editované autobiografické texty.

Obr. 1: Náhled obálky knihy, B5, digitální tisk.

NEMOŽNOST CESTOVAT

J. V.:

„Jó my, když máme čas a máme peníze, tak nemůžeme nikam.“

Možnosti tuzemské rekreace byly v Československu omezené, navíc hromadné rekreaci organizované v ROH karavanisté příliš neholdovali a cestování do zahraničí bylo problematické. Ve svém vyprávění všichni vyzdvihovali svoji touhu cestovat a často se zmínili o tom, že „nebylo kam jezdit“ a karavan pro ně představoval relativně lehce přístupnou náhradu cestování do zahraničí, které se v letech sedmdesátých značně zkomplikovalo a bylo radikálně omezeno.

A. F.: „No v zahraničí jsme předtím nebyli nikdy, autobusové zájezdy byly jen do NDR nebo do Maďarska. No a my jsme chtěli nějak cestovat aspoň tady doma. To se tehdy nikam nesmělo, když tak se muselo mít vízum, tady vlastně žádný jiný možnosti moc nebyly, tak jsme jezdili hlavně s tím karavánem potom.“

J. V.: „No a ven na západ, kdo se tam tehdy dostal, že jo, to tu vůbec nebylo, to se dalo spočítat na prstech jedné ruky, protože se ‚rybníčkařilo‘, jak se česky říká, no ale my sme rybníčkařili rádi.“

Ve svých vzpomínkách z cestování s CC Plzeň se však karavanisté k touze po spatření Západu příliš nevracejí, tato motivace pro ně nehrála tak důležitou roli a často se shodují na tom, že tuzemská rekreace „ve vlastní režii“ jim maximálně vyhovovala a cesty do zahraničí či na Západ příliš nevyhledávali a necítili se o ně nijak ochuzení.

A. V.: „Já jsem cestovala ráda, tady po vlastech českých. No nebo jsme třeba jeli v létě do Jugoslávie nebo do východního Německa, ale to by se dalo spočítat na prstech jedné ruky. Tak jsme jezdili hlavně s klubem.“

F. F.: „S klubem jsme jeli akorát do NDR, tam jsme jednou byli v Karmarstadtu. Ale do toho SRN, to jsme nejezdili, tam už potom jelo vždycky jenom pár karavanů. Ale my jsme ty cesty do zahraničí moc nevyhledávali, nám to vyhovovalo i tady. Jako když byla ta příležitost, tak i jo, ale nějak jsme to nevyhledávali. Nám se spíš líbilo, když

to bylo někde blíž, do ciziny, taky kde se nedomluvíš, to nás tolik nelákalo.“

V. Š.:

„Byla to možnost poznávat, jezdit po vlastech českých, jo mně to vyhovovalo i tady po Česku, poznávali jsme spoustu krásných věcí.“

SPOLEČENSKÉ VYŽITÍ

M. C.:

„CC Plzeň prakticky nepoznal udavače a díky tomu se nikomu nic nestalo.“

Karavanisté ve svých vzpomínkách zmiňují i společenský aspekt, který byl pro ně u organizovaného karavaningu rozhodující. Všichni se shodují ve své touze nalézt si partu lidí se společnými zájmy, někam patřit, podnikat společné akce. Většina karavanistů s nostalgií vzpomínala na karavaning jako na především společenskou aktivitu, díky níž si našli dobré přátele. CC Plzeň pro ně dodnes představuje místo, kde se upevňují přátelství a navazují nová.

A. V.:

„Taky proto, že jsme chtěli mít nějakou partu, chtěli jsme hlavně mezi lidmi, měli jsme děti, no tak jsme koukali někam vyrazit ven. My jsme měli vlastně tu partu s těma starejma autama, no a potom, když jsme měli

12

13

ten karavan, tak jsme vlastně chtěli znovu být v tom spolku. Protože v partě je to vždycky lepší.“

V. Š.:

„No prostě ono to pak vyplulo, protože já jsem vždycky hledal partu, jo. Jako abych měl někde chatu a byl tam jen s manželkou, sám... říkám mě lálaly ty chaty, můj táta, když stavěl tehdy chatu, to bylo asi v sedmdesátém roce, tak to tam ještě žilo, to byla ta klasická chatařská společnost, prostě večer se sešli, rozdělali oheň, hrál se tam nohejbal. Prostě ta osada žila, potom se tady každé uzavřel do sebe. Tak ta chatu pro mě nebyla, já jsem teda ještě dostal chalupu, no ale ta mě nebrala. Jak říkám, no, já si manželku užiju doma, já jsem byl hlavně rád, že jsem s tou partou.“

A. F.:

„To tenkrát jsme si tam našli partu, s tou vlastně do teďka jezdíme. No nám se tehdy líbilo hlavně, že tam byla dobrá parta, že jsme nemuseli být sami, tak jsme se domluvili parta kvůli zábavě taky.“

Srazy s CC Plzeň vnímali jako místo, kde mohl člověk svobodně jednat, jako možnost uchýlit se do depolitizované sféry rodiny a přátel se stejnými zájmy a názory, mezi ty „své“. Zároveň byl tento soukromý prostor hojně kopírován ostatními a nabízel tak představu veřejného života, který z různých důvodů v běžném životě vnímali jako omezující či přímo nedostačující.

A. V.:

„Pro mě to bylo prostě, jsem mezi lidma, kde je nějaká sranda, a většinou tam byly taky nějaký společný zá- bavy, že.“

J. V.:

„Tak bylo to taky z toho důvodu, že po těch 40 letech lidi byli tak zblbli, ne snad, že by to všem pořádkem vadilo, spíš jsme to brali tak jako – tak co, no, tak už to holt jiný ani nebude, tak si to aspoň tady uděláme hezký! My jsme se prostě zapojili do toho CC Plzeň a brali jsme to jednak jako koníčka, jednak, jak říká manželka, jako možnost dostat se mezi lidi. Náš klub měl jeden čas klidně i přes 150 členů, ty lidi tam podle mě tehdy chodili hodně z důvodu, že se nějakým způsobem dostali do něčeho jiného, mezi lidi stejného názoru, nebo jak se říká: ‚stejný šálek kávy‘. Tam se ventilovaly věci, nadávalo se. Proto

tam ty lidi v tom klubu taky byli. Tak jsme si vždycky říkali: ‚Tak a teď jim dáme, aspoň tady.‘“

A. F.:

„To tehdy na vesnici nic moc nebylo, dvakrát do roka byl nějaký bál, ale jinak tam moc společenský akce nebyly a my jsme chtěli hlavně někam mezi lidmi, tak to pro nás bylo i takový společenský vyžití.“

Lidé také měli od konce šedesátých let, se zkrácením pracovního týdne, více volného času, který mohli naplnit aktivitami „podle svého gusta“, a právě karavaning nabízel rozmanité možnosti. Během klubových srazů členové klubů aktivně organizovali nepřeberné množství společných činností, které uspokojovaly jejich touhu po nových zážitcích. Tehdejší politická situace tak v jistém smyslu ovlivňovala život v CC Plzeň, jehož hromadné organizované klubové aktivity často představovaly pro členy nejpřitažlivější způsob, jak trávit svůj volný čas.

ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ

K masovému rozšíření karavaningu nicméně přispěl také postupný růst životní úrovně – karavan skýtal možnost, jak investovat v době, kdy byly možnosti nakládání s penězi omezené. Vlastnictvím karavanu se karavanisté vymezovali vůči svému okolí a to mohlo být představitelem režimu i veřejnosti kritizováno jako typický rys západního života a zavádění „západních manýrů“. Karavan tak pro hodně karavanistů představoval „něco navíc“, vnímali ho jako výhodnou investici svých úspor.

F. F.:

„A já jsem to tenkrát v práci nechtěl nikomu říct, že ten karavan děláme. Oni tenkrát všichni záviděli, já jsem dělal mezi samými straníkama, ty tomu moc nefandili. Oni to moc nepodporovali, a hlavně záviděli, že ho máme. Oni to neměli, vždycky říkali: ‚Takový peníze do toho dáš. No ti, co tomu neholdovali, tak to nechápali. No to tehdy lidi na to úplně nebyli. Protože ten karavan v té době to bylo něco... to byl v podstatě takovej luxus.“

V. Š.:

„Já, když jsem si pořídil karavan, tak moje tchyně, ta tomu moc nefandila, ta byla nejradši, když jsme přijeli na chalupu pracovat, a nebyla z toho nadšená, že jsme si tehdy koupili karavan. Ani se netvářila moc na to, že jsem byl tehdy na ten sport, že jsem za to dával svoje úspory... Oni tehdy nebyli ani zvyklí sportovat.“

1 Karavanistická činnost, 104–111
Volný čas s karavánem dříve, 112–119

14

15

Obr. 2: Skica mřížky, v textu určuje umístění citací, které se u některých kapitol objevují nad rámec textu.

Obr. 3: Umístění poznámkového aparátu na mřížce.

Karavanisté byli, ještě před pořízením karavanu, aktivní mototuristé či turisté – svůj volný čas trávili pod stanem nebo túrami v přírodě. K jejich touze poříditi si karavan také přispívaly informace o této nové progresivní formě mototuristiky² a zvyšující se nároky na rekreační zařízení a pohodlí kempinkového ubytování, které karavan, na rozdíl od stanu nebo rekreaci organizovaných ROH na stále stejných místech, splňoval.

A. F.: „Když jsme jezdili stanovat, tak nám tam pak vadily myši, že nám tam běhaly, tak jsme se rozhodli pro karavan, protože naši známí měli karavany, a když k nám přijela pouť, tak už se mi tenkrát líbily maringotky.

Ve vsi známý to taky stavěl, a my jsme se nejdřív smáli, že s tím jezdí sem tam, a pak jsme to dělali my taky. No a naši známí jezdili s CC Plzeň, tak jsme se s nima domluvili a jezdili se za nima podívat. Byli jsme se párkrát podívat na Šumavě, když měli sraz, tak se nám to líbilo, tak jsme se do toho taky dali.“

V. Š.: „My jsme s rodičema jezdili pod stan, můj táta byl tramp. A měl jsem kamaráda, s ním jsem jezdil na vodu, on měl motorovej člun, lyžovali jsme, jezdili jsme spolu pod stan. No a když jsme jezdili s tím mým kamarádem, protože oni byli bezdětní a byli víc při financích, no my jsme měli takovej obyčejnej stan, takový to áčko. No a potom se on zbláznil a postavil karavan, byla to solidní bouda. A tím mě jakoby vyhecoval, že jsem šel a koupil jsem si karavan z druhé ruky dělanej. Moje žena tehdy aranžovala v Rokycanech, tam byla taková docela velká komunita karavanistů jo, a ti právě fekli: „Pojeďte s náma“, a tak jsem se pak dostal do klubu.

Tak už to bylo pohodlnější, ten karavan to byl takovej... když se jelo se stanem, tak v kufru od auta jsem měl skříň, oblečení v kufru a všechno po zemi, a najednou jsem měl karavan a najednou jsem měl ledničku, to jsem ve stanu neměl, a měl jsem skříň, měl jsem to upravený, spal jsem v posteli, spal jsem v pyžamu. Takhle v tom stanu, no to se spalo ve spacáku, tam jsme byli v nějaké teplákové soupravě, když bylo horko, tak jsme byli v trenkách a v tílku, bylo to jiný no, ten karavan byl takovej pokrok.“

2 Rozmach karavaningu, 38–47

16

J. V.:

„To jsme jezdili pod stan tadyde u Jetenovic. Já jsem měl udělaný za auto vlečák, takový vajíčko na jednom kole, a tam jsme vozili stan a všechny naše věci. Jednou jsme si takhle vyjeli do Hořic v Podkrkonoší a jednou jsme zmokli tak, že moje žena řekla dost, a to bylo po-sledně, co jsme jeli pod stan. Proč, protože jsme měli dvě malé děti, všechno bylo mokré, my jsme za deště ten stan sbalili, a když jsme přijeli domů, tak jsme ho poctivě umyli a on přestal být nepronokavej, takže to nám vlastně urychlilo stavbu karavanu.

Já jsem byl zaměstnancem elektráren spolu s bývalým předsedou klubu Frantou Noskem, a tak jsem se dozvěděl o nějakém CC Plzeň. Ten když se různě bavil s lidma, tak zapáleně propagoval karavaning, takže mě vlastně, zblbnul“ taky.“

STAVBA KARAVANU

J. V.:

„Tehdy vůbec nic nebylo, ty karavany se prakticky nevyráběly.“

Rozvoj karavaningu v ČSSR byl ovlivněn odlišným hospodářským vývojem, než tomu bylo v západních tzv. kapitalistických státech. Plánovitý rozvoj se orientoval přednostně na potřeby národního hospodářství. Až na několik málo výjimek se většina pokusů o zavedení sériové výroby obytných přívěsů nedočkala úspěchu. Továrně vyráběné karavany tak byly v této době v ČSSR nedostatkovým artiklem, karavanisté se mj. shodují na nevyhovující kvalitě či velikosti a vnitřním uspořádání těchto karavanů. I tímto podmínkám se ale karavanisté dokázali hbitě přizpůsobit a podoba a vývoj karavaningu na našem území jsou dozajista z velké míry ovlivněny i svépomocnou stavbou těchto rekreačních zařízení. Stavba obytných přívěsů „doma na koleně“ se právě v tuzemsku rozšířila nebyvalou měrou a lze tvrdit, že v ČSSR dosáhla

17

① ROZMACH KARAVANINGU V OBDOBÍ TZV. NORMALIZACE

Tento je, a který jako r dičníl výbav koup top

tické k vys a sou Zárov osoby

řenou lečnár terist a v pr znám stále

předě maso situac Nicm přesv zájem minky politič pohn

①.⑤ CC PLZEŇ JAKO REKREACE S DĚTI

Jední ace. n rodě, děti. sílen

lečné jenže v klut odlišn doma

v pod lečen zámír odpo kdy s

V. Š.

D. F.

10

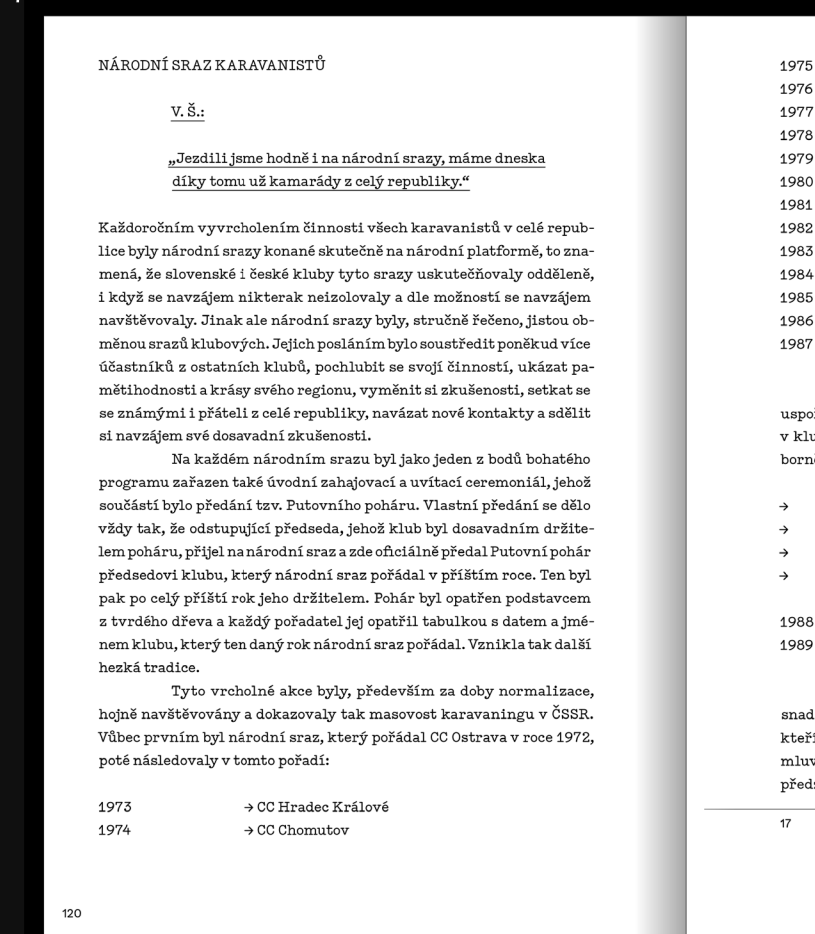
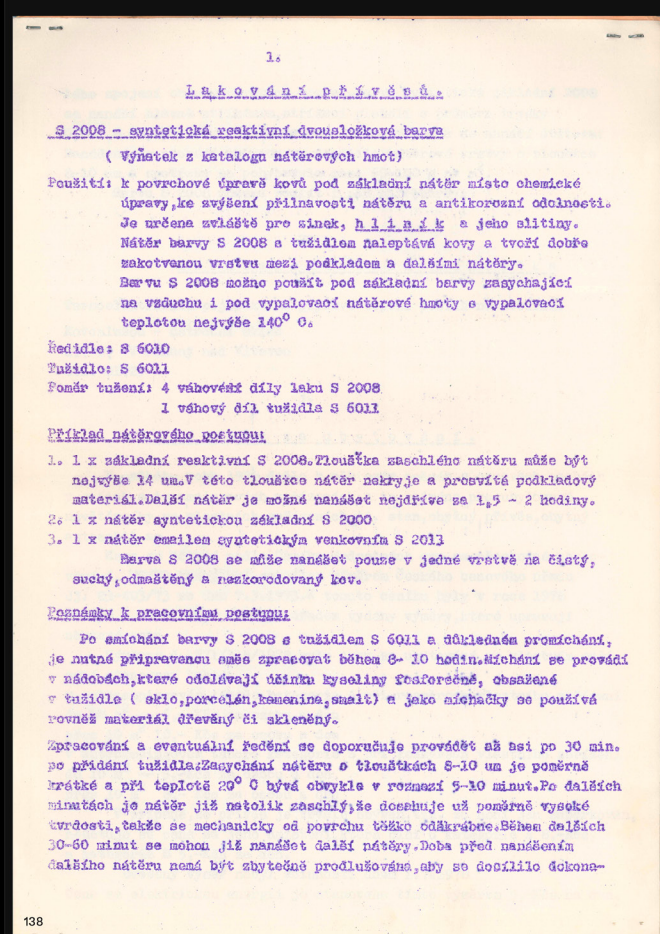
192

Obr. 4: Náhled knihy, autorský text, písmo Whyte Regular.
Obr. 5: Předěly jednotlivých kapitol, písmo Whyte Regular.

2. Písmo

Zvolila jsem písmo Whyte Regular (Dinamo), které je snadno čitelné i v menších velikostech a sazbě delších textů. Pracuji s ním ve vlastním autorském textu a narativech karavanistů, poznámkovém aparátu i ve větších velikostech u předělů kapitol.

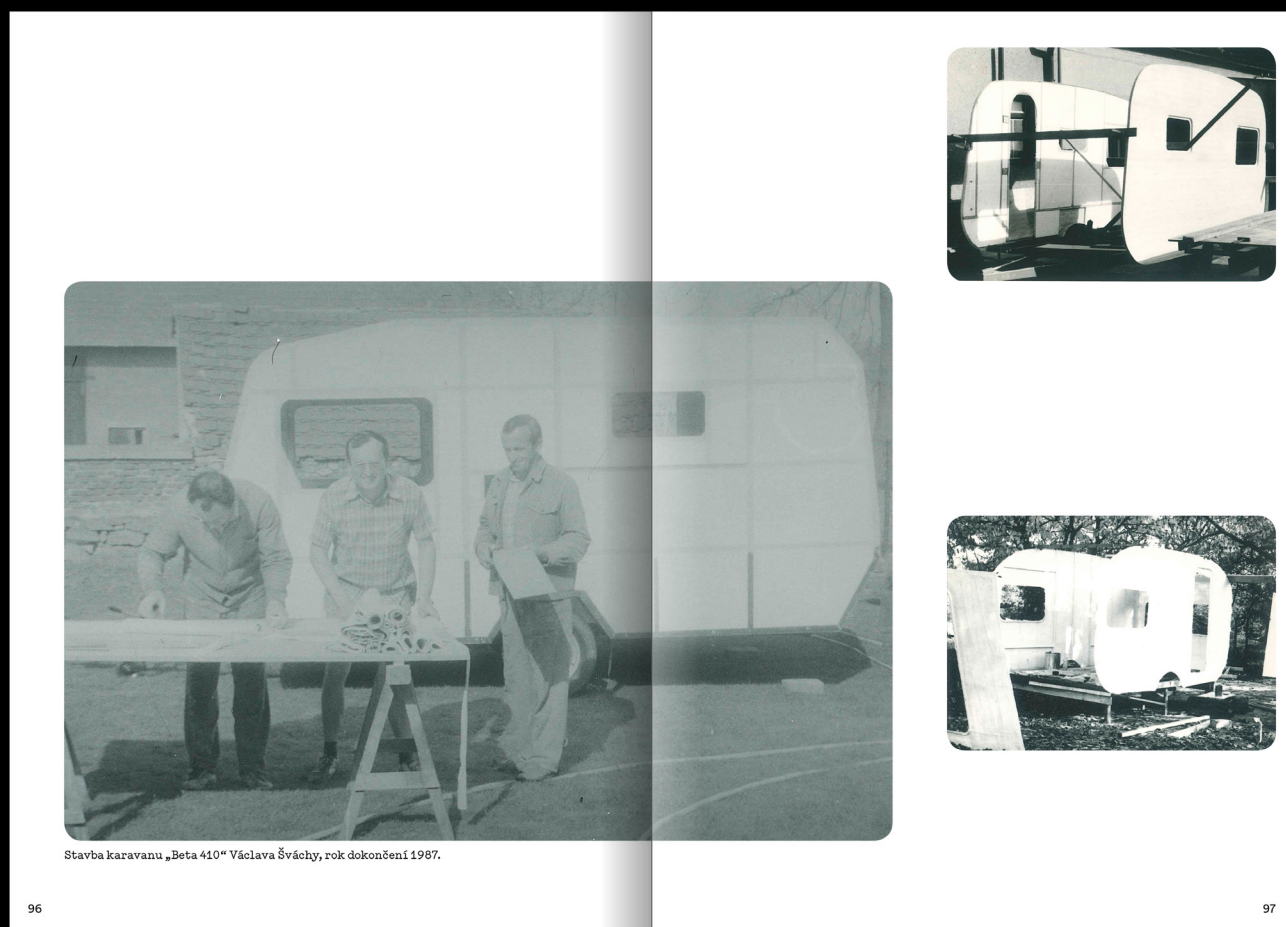
Písmo Typewriter Medium (A2-Type) bylo použito pro editované texty od J. V., odkazuje se na dobové úřední dokumenty a Minizpravodaj (občasník CC Plzeň), který téměř po celou dobu vydávání vycházel jako kopie strojopisu. Z toho vychází i použití tohoto písma, pouze v jedné velikosti a jeho rozvržení v sazbě.

Obr. 6: Náhled klubového Minizpravodaje, kopie strojopisu.
Obr. 7: Náhled knihy, text od J. V., písmo Typewriter Medium.

3. Vizuální doprovod

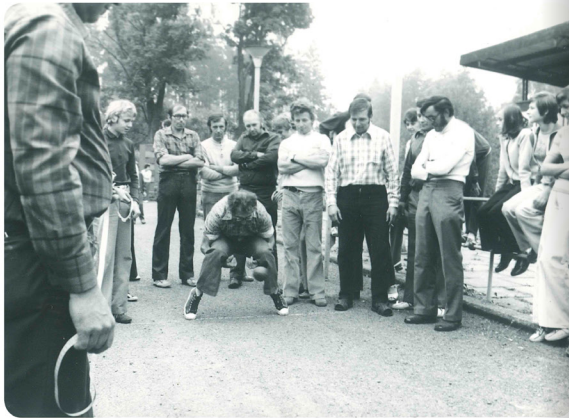
Vedle textů mapují podoby a proměny, zažitě zvyky, či stereotypy této komunity soubory fotografií z vlastních archivů karavanistů. Ve spolupráci s Vojtěchem Veškrnou také vznikly celostránkové analogové snímky zachycující charakteristickou atmosféru během klubového srazu, vycházející z jednotlivých příběhů karavanistů.

Obr. 8: Náhled knihy, fotografie z archivu Jiřího Vávry a Václava Šváchy. Fotografie jsou v celé knize umístovány na výchozí mřížku.

Sraz v Konstantinových Lázních, výlet na Gutštejn, květen 1973.

Národní sraz karavanistů, Konopiště 1975 – soutěž dospělých.

118

119

Národní sraz v režii CC Praha, Konopiště 1975.

NS v režii CC Plzeň, Habr u Volduch 1987.

NS v režii CC Pardubice, Špindlerův Mlýn 1999.

128

129

Obr. 11: Náhled knihy, celostránkové analogové snímky od Vojtěcha Veškry.

Obr. 12: Náhled knihy, celostránkové analogové snímky od Vojtěcha Veškry.

CÍLOVÁ SKUPINA

Od zaměření na konkrétní komunitu se odvíjí i cílová skupina pro tuto knihu, kterou jsou především členové CC Plzeň, aktivní karavanisté či nadšenci pro karavaning. Domnívám se však, že kniha, která přibližuje jednak specifickou podobu mototuristiky, ale také nahlíží na fungování české společnosti od dob tzv. normalizace až po současnost z jiné perspektivy, může oslovit kohokoliv.

ZHODNOCENÍ

Pro realizaci mé práce byl finální proces navrhování podoby a formy knihy jen jedním z mnoha kroků. Za zásadní považuji také práci, která tomu předcházela a stojí za tím – a to je především research, vlastní bádání a následná selekce a editace velkého množství shromážděného materiálu. Klíčovým pro mě bylo nejen se o obsah zajímat a vytvářet ho, ale také ho kriticky zkoumat a pochopit. Ke své práci jsem se postavila také jako badatel a editor, což považuji za důležitou zkušenost. Myslím si, že výchozí otázky jsem si dokázala zodpovědět a zároveň autenticky přiblížit kulturu organizovaného karavaningu⁴.

PODNĚTY PRO DALŠÍ PRÁCI

Závěrečnou práci nyní prezentuji v první, nepublikované verzi. Pro obhajobu budou zhotoveny výtisky v nákladu dvou kusů, které budou vytištěny a svázané ve fakultní knihařské dílně ve spolupráci s Karlem Bařinou. Jazykovou redakci textů, ve dvou čteních, zajistila Mgr. Kateřina Havelková Štěpančíková. Na finální verzi bych ráda i nadále pracovala a v budoucnu bych chtěla oslovit a najít nakladatelství, které by mělo o vydání knihy zájem, a knihu vytiskla v limitovaném nákladu.

---

4 Viz PDF: *Caravan Club (Plzeň)*